

Hylkeen kyttäyskoppihanke

KUVA 1.

Loppuraportti
Seppo Kyllönen
Uudenkaupungin kalastusalue
18.12.2018

TIIVISTELMÄ JA KUVAILULEHTI

Hankkeen nimi ja hankenumero

Hylkeen käyttäyskoppihanke numero 67149

Hankkeen kesto 28.02.2018 – 31.03.2019

Hyväksytty rahoitus

Hankkeen hyväksytyt kokonaiskustannukset 20910 euroa.

Varsinais-Suomen Ely-keskus Saaristomeren kalatalousryhmän toimintaan myönnetystä määrärahasta toimintaohjelman tuki 16728 euroa (80 % kokonaiskustannuksista), josta

Eu:n rahoitusosuus (EMKR) 7862,16 euroa (47 % tuesta) ja

kansallinen rahoitusosuus 8865,84 euroa (53 % tuesta).

Hankkeen omarahoitusosuus 4182 euroa (20 %), jota Kustavin kalastusalue avusti 500 eurolla.

Toteuttaja Uudenkaupungin kalastusalue ja L-S Kalatalouskeskus ry, Puutarhakatu 19 A, 20100 Turku.

Tiivistelmä

Hylje on tullut viime vuosikymmeninä koko Suomen merialueen suureksi riesaksi ammattikalastajille. Verkkokalastus on lähes mahdotonta niillä vesialueilla missä hylje saalistaa. Rysäkalastuksellekin hylje aiheuttaa suurta haittaa ja vahinkoa pushUp rysiä lukuun ottamatta. Uudenkaupungin kalastusalueella on jo vuosien ajan keskusteltu hyljeongelmasta. Niinpä kalastusalueen vuosikokouksessa 3.11.2017 päätettiin anoa hankerahoitusta Varsinais-Suomen ELY-keskukselta hylkeiden käyttäyskoppien hankkimiseksi. Käyttäyskopit sijoitetaan ammattikalastajien rysien ja verkkojatojen välittömään läheisyyteen. Hylkeiden metsästys käyttäyskopeista ei poista hyljeongelmaa, mutta jos saataisi ammuttua kopeista käsin rysien ja verkkojatojen lähellä päivystävät hylkeet, niin olisihan se ainakin paikallisille rysäkalastajille kädenojennus ongelmaan. Hankkeen toteutusalue on koko Uudenkaupungin kalastusalue.

Käyttäyskoppeja suunnitteli ja valvoi pääasiassa Novidan eläkkeellä oleva opettaja rakennusmestari Juhani Erholm Pyhämaasta. Maattavat kahdeksan käyttäyskoppia rakennutettiin Uudenkaupungin Novidassa ja kolme istuttavaa koppia Rakennus Aatussa Lokalahdella.

Maattavat käyttäyskopit on luovutettu kaksi koppia kuhunkin kohteeseen seuraavasti; Pyhärantaan Arto Laaksoselle, Pyhämaahan Juhani Erholmille, Uuteenkaupunkiin Tom Töttermanille ja Lokalahdelle Mika Rantaselle ja Voitto Takkuselle ym. sekä kolme istuttavaa käyttäyskoppia myös Lokalahden miehille.

Pyhämaassa ja Lokalahdella kytättiin hylkeitä kopeista. Lokalahdella hylkeitä kytättiin useita päiviä ainakin kolmen metsästäjän toimesta. Yhtä hyljettä ammuttiin, mutta se painui pohjaan eikä löydetty. Kolmeakin hyljettä nähtiin yhtä aikaa.

Kokemusten mukaan käyttäyskoppi tulee olla istuttava ja aika korkealla vedenpinnasta jolloin hylkeen ampuminen on helpompaa. Maattavissa kopeissa metsästäjän niska väsy helposti. Lokalahdella niin metsästäjät kuin ammattikalastajat uskovat hylkeiden käyttäysmetsästyksen tuottavan lähi vuosina hyviä tuloksia, kunhan opetellaan uusi metsästysmuoto.

Koppien käyttö on ollut vielä vähäistä ja niitä ei ole kaikkia sijoitettu käyttäyspaikalle. Metsästyseurojen ym. tahojen kanssa neuvotellaan parhaillaan käyttäyskoppien käytöstä.

Yhteyshenkilö

Yhteyshenkilö Seppo Kyllönen 31.3.2019 saakka

Puhelin: 0400-324285

Sähköposti seppo.kyllonen@silakka.info

LOPPURAPORTTI

SISÄLTÖ

1 HANKKEEN TAUSTA	4
2 TAVOITTEET	4
3 TOIMENPITEET	4
3.1 Hankkeen toteuttajat ja yhteistyötahot	4
3.2 Hankkeen aikataulu	5
3.3 Hankkeen rahoitus	5
3.4 Toimenpiteiden kuvaus	5
3.6 Kyttäyskoppien käyttö	6
4 TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	6
4.1 Hankkeen taloudellinen toteutuma	7
5 LIITTEET	
5.1 Maattavan kyttäyskopin piirustukset	8
5.2 Istuttavan kyttäyskopin piirustukset	9
5.3 Maattava kyttäyskoppi	10
5.4 Kyttäyskoppi kuljetus valmiina	11
5.5 Hylkeen kyttäys meneillään	12

1 HANKKEEN TAUSTA

Uudenkaupungin kalastusalueen kokouksessa 3.11.2017 esille nousi voimakkaasti yhä paheneva hyljeongelma. Hylkeet ovat paikoin ja ajoittain lopettaneet ammattimaisen verkkokalastuksen ja rysäkalastuksen on suurissa vaikeuksissa. Keskustelun tuloksena kokous valtuutti yksimielisesti kalastusalueen hallituksen anomaa hyljekoppihankerahoitusta Varsinais-Suomen ELY-keskukselta.

Kalastusalueen hallituksen kokouksissa on jo aiemmin ollut esillä hyljekoppihanke ja todettu sen olevan tarpeellinen. Hylkeiden metsästys käyttäyskopeista ei poista hyljeongelmaa, mutta jos saataisi ammuttua kopeista käsin ja rysien ja verkkojatojen ähellä päivystävät hylkeet pois, niin olisihan se ainakin paikallisille kalastajille kädenojennus ongelmaan.

2 TAVOITTEET

Hylkeen käyttäyskoppihankkeen päätavoitteena oli hankkia käyttäyskoppeja hylkeenmetsästäjille joihin voi tulla hylkeitä käyttämään ja ampumaan paikalliset metsästäjät ja vaikka Virosta saakka. Metsästystä organisoivat paikalliset metsästäjät. Ehdoton päätavoite oli saada ammutuksi Uudenkaupungin kalastusalueen ammattikalastajien rysien ja verkkojatojen ympärillä olevat ongelma hylkeet.

Alatavoitteina oli kehittää hylkeenmetsästystä myös käyttäyskopeista ja luoda metsästyssuureille uusi toimintamalli ja jopa bisnes mahdollisuus myymällä metsästysmatkoja ulkopaikkakuntalaisille.

3 TOIMENPITEET

1. Tiedusteltiin halukkuus ammattimaisesti kalastavilta rysäkalastajilta käyttäyskoppihankkeeseen ja missä on sellaisia pyynnissä olevia rysiä. Kalastajat; Jarno Aaltonen, Erik Johansson, Vento Aalto, Seppo Lamberg, Altti Rantamaa ja Mika Rantanen ilmoittivat kiinnostuksen hankkeeseen ja muitakin varmaankin on.
2. Tiedusteltiin metsästyssuureilta halukkuutta, onko metsästäjät kiinnostuneita hylkeiden ampumiseen kopista.
3. Selvitetään maanomistajien, metsästäjien ja kalastajien suhtautuminen käyttää koppeja metsästysmatkailussa. Haluavatko kalastajat avustaa metsästyksen järjestämisessä.
4. Mahdollisuus löytää metsästysmatkailuyrittäjä joka yhdessä kalastajien kanssa toisi asiakkaita hyljejahtiin. Virolaiset metsästäjät on aiemmin tiedustelleet hylkeen metsästysmahdollisuutta.
5. Selvitetään riistakameran, kaikuluotaimen ja hylkeen nostokoukun ym. apuvälineitten käyttö hylkeen metsästyksessä.
6. Käytiin keskusteluja hylkeiden kutsumisesta äänen avulla käyttäyskopin lähelle ampumaetäisyydelle. Ihminen voi kutsua äänteleillä ja ainakin Perämerellä nuoret hylkeet saatiin houkuteltua lähelle. Ääninauhalla on mahdollisuus kutsua hylkeitä, mutta se vaatii luvan jonka varmaankin saisi V-Suomen riistakeskukselta perustellulla hakemuksella.
7. Rakennutettiin Uudenkaupungin Novidassa kahdeksan maattavaa käyttäyskoppia ja Rakennus Aatussa Lokalahdella kolme istuttavaa käyttäyskoppia.

3.1 Hankkeen toteuttajat ja yhteistyötahot

Uudenkaupungin kalastusalueen isännöitsijä Seppo Kyllönen osallistui hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen hyvin aktiivisesti. Suunnittelukokouksiin osallistui Novidan eläkkeellä oleva opettaja, metsästäjä - kalastaja Juhani Erholm Pyhämaasta, Jarkko Kleemola Pyhämaasta, Lokalahdelta metsästäjä Voitto Takkunen ja Selkämeren – Pyhäjärven kalatalousryhmän hankeasiamies Petri Rannikko..

Hankkeen toteutti Uudenkaupungin kalastusalue ostopalveluna L-S Kalatalouskeskukselta. Koppien rakennuslevyjä hankittiin PK- puusta, joista kahdeksan maattavaa koppia rakensi Novida Uudessakaupungissa opettaja Marko Saarisen johtama oppilasryhmä. Maattavien koppien rakentamista valvoi Juhani Erholm. Istuttavat kolme koppia jalkoineen teki alusta loppuun saakka Rakennus Aatu Lokalahdelta paikallisten metsästäjien toiveiden mukaan, mallina oli lähinnä peuran kyttäyskoppi.

Lisäksi hankkeeseen tehtiin noin 70 tuntia vastikkeetonta työtä lähinnä koppien suunnitteluun ja kuljetuksiin.

3.2 Hankkeen aikataulu

Hanketta ryhdyttiin valmistelemaan marraskuussa 2017 pidetyn kalastusalueen vuosikokouksen jälkeen, jolloin kokous päätti yksimielisesti hankkeen anomisesta. Hankehakemus saatiin jätettyä Varsinais-Suomen ELY- keskukselle 28.2.2018, jolloin hanke voitiin katsoa alkaneeksi. Hankeaika päättyy 31.3.2019, johon mennessä laaditaan loppuraportti ja maksuhakemus.

3.3 Hankkeen rahoitus

Hankkeen kokonaiskustannuksiksi arvioitiin 20910 euroa. Varsinais-Suomen ELY-keskus myönsi hankkeelle tukea Saaristomeren kalatalousryhmän toimintaan myönnetystä määrärahasta hakemuksen mukaisesti 16728 euroa, joka oli 80 % kokonaiskuluista. Hankkeen omarahoitusosuus oli 4182 euroa, joka oli 20 % kokonaiskuluista, Kustavin kalastusalue avusti 500 eurolla omarahoitusta.

Hanke toteutettiin ostopalveluna 19910 euroa matkalaskuja lukuunottamatta jotka oli 548,64 euroa. Vastikkeetonta talkootyötä oli noin 70 tuntia.

3.4 Toimenpiteiden kuvaus

Hyljekoppihankkeesta tiedotettiin kalastusalueen vuosi- ja hallituksen kokouksissa sekä osakaskuntien ja kalastajaseurojen kokouksissa ja muissa tapaamisissa. Selvitettiin metsästäjien mielipiteet koppien koosta, malleista ja määristä rahoituksen puitteissa. Kyttäyskoppihankkeesta pyydettiin tarjous koko projektin hallinnasta ja loppuraportin laadinnasta neljältä taholta, vain L-S Kalatalous jätti kirjallisen tarjouksen.

Koppien suunnittelu annettiin Novidan eläkkeellä olevalle opettaja rakennusmestari Juhani Erholmille. Pyydettiin neljältä koppien rakentajalta tarjous koppien rakentamisesta, tarjousten perusteella kopit tilattiin Uudenkaupungin Novidalta ja Lokalahdelta Rakennus Aatulta.

3.6 Kyttäyskoppien käyttö

Pyhärannassa maattavat kaksi koppiä on Arto Laaksosen pihassa. Tulevana keväänä kopit viedään ammattikalastajien rysäpaikkojen tai verkkojatojen edustalle.

Pyhämaassa toinen maattava koppi on viety Haurusten saareen. Koppiin on viety patjoja metsästäjän mukavuuden saamiseksi. Metsästäjät oli käyneet käyttämässä hylkeitä mutta saalista ei saatu. Toinen koppi odottaa Pyhämaan kalasatamassa sijoituspaikkaa joka viedään ensikeväänä pyyntipaikalle.

Uudessakaupungissa maattavat kaksi koppiä on Tom Töttermanin rannassa odottamassa sijoituspaikkaa. Uudenkaupungin edustalla on ammattimaista kalastusta ja kopit viedään keväällä sopiviin paikkoihin rysä tai verkkojatojen edustalle.

Lokalahdella kaksi istuttavaa koppiä on sijoitettu ammattikalastajien rysien edustalle ja niistä hylkeitä kytättiin useita päiviä, ainakin kolmen metsästäjän toimesta. Yhtä hyljettä ammuttiin ja siihen osui mutta se painui pohjaan. Kolmekin hyljettä nähtiin yhtä aikaa. Istuttavat kolme koppiä on laitettu seuraavasti; Kuliluodon lounaispuolella, Vasikkamaan eteläpuolella ja kolmas odottaa sijoituspaikkaa Varanpään kylän rannassa. Maattava koppi Kuliluodon itäpäässä ja toinen maattava koppi Humalkarin kalasatamassa odottaa sijoituspaikkaa. Kokemusten mukaan kyttäyskoppi tulee olla istuttava ja aika korkealla vedenpinnasta jolloin hylkeen ampuminen on helpompaa. Maattavissa kopeissa metsästäjän niska väsyä helposti. Lokalahdella niin metsästäjät kuin ammattikalastajat uskovat hylkeiden kyttäysmetsästyksen tuottavan lähi vuosina hyviä tuloksia, kunhan opetellaan uusi metsästysmuoto.

Kokeillaan tulevana metsästyskautena hylkeiden houkuttelua äänen avulla ampumaetäisyydelle. Ihminen voi kutsua äänteleillä ja ainakin Perämerellä nuoret hylkeet saatiin houkuteltua lähelle. Nauhoitetaan koiran haukunta nauhurille ja sitä soitetaan kun hylje on ilmestynyt näköetäisyydelle. Toimenpiteeseen on saatava lupa Varsinais-Suomen riistakeskukselta. Kalastajien ja metsästäjien havaintojen mukaan hylkeet saalistavat pyydyksillä aamuhämärässä aktiivisesti. Jolloin kyttäyskoppiin tulisi mennä pimeällä valmiiksi hyljettä kyttämään.

4 TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU

Hylkeen kyttäyskoppeja piti suunnitelman mukaan tehdä seitsemän, mutta suunnitelmaa muutettiin kalastajien ja metsästäjien toivomuksesta niin, että maattavia koppeja tehtiin kahdeksan ja kolme istuttavaa koppiä. Mielestäni muutos oli hyvin perusteltu. Maattavat kopit toimitettiin Pyhärantaan, Pyhämaan, Uuteenkaupunkiin ja Lokalahdelle, kuhinkin kaksi koppiä. Lokalahden metsästäjät toivoivat lisäksi myös istuttavia koppeja ja sinne tehtiin kolme koppiä.

Koppien käyttö on vielä hyvin vähäistä ja yksittäisten metsästäjien aktiivisuuden varassa. Koppien käyttö on tarkoitus antaa paikallisille metsästäjäseuroille. Neuvotteluja on

meneillään. Metsästysseurat voivat halutessaan houkutella metsästysmatkailijoita vaikka Virosta, josta on kysely hylkeen metsästysmahdollisuudesta. Myös Kainuusta on kiinnostusta hylkeen metsästykseseen, kunhan joku taho vain järjestäisi. Metsästysseuroille hylkeen järjestetty metsästysmatka soveltuisi oikein hyvin ja seurat voisi saada lisätuloa. Kopit on valmistettu filmivanerista ja ovat hyvin sään kestäviä ja pitkäikäisiä.

4.1 Hankkeen taloudellinen toteuma

Hankkeelle myönnettiin hakemuksen mukainen tuki 16728 euroa, joka oli 80 % hyväksytyjen kustannusten (20910 euron) kokonaismäärästä. Hakijan omarahoitusosuus oli 4182 euroa, eli 20 % kokonaiskustannuksista, jota Kustavin kalastusalue avusti 500 eurolla.

Hanke päättyy 31.3.2019 ja sen toteutuneet kustannukset olivat 20458,84 euroa. Hankkeen omarahoitus oli 4182,00 euroa, joka on 20,44 % kokonaiskustannuksista. Maksuun haettiin hankkeen päätyttyä 16276,64 euroa, joka oli 79,56 % toteutuneista kustannuksista.

Kustannukset on esitetty kululajeittain taulukossa 1.

TAULUKKO 1. HANKKEEN HYVÄKSYTYT JA TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET

Hanke toteutettiin ostopalveluna matkakuluja lukuunottamatta

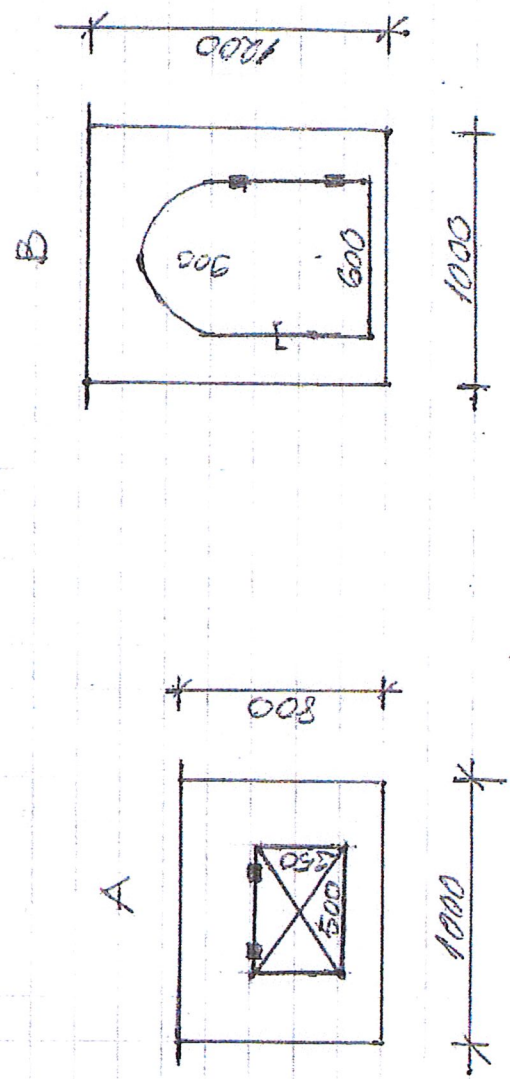
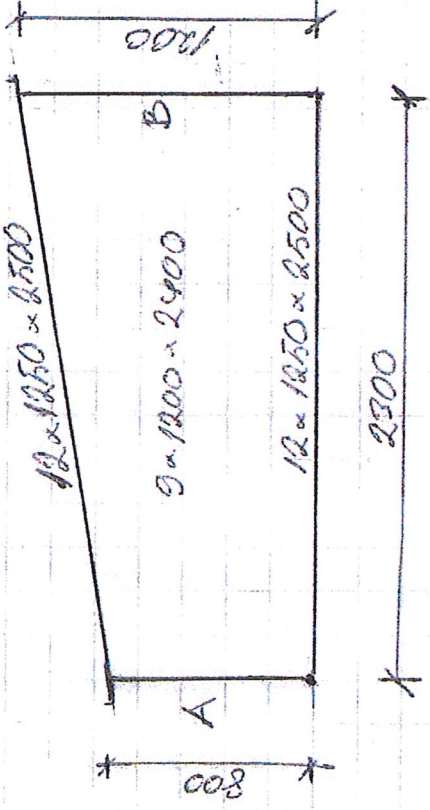
Kustannuslaji	Hyväksytyt (euroa)	Toteutunut (euroa)
Ostopalvelut yhteensä	20110,00	19910,00
Matkakulut	800,00	548,64
Yhteensä	20910,00	20458,64
Omarahoitus	4182,00 (20 %)	4182,00 (20,44 %)
Myönnetty tuki yhteensä	16728,00 (80 %)	16276,64 (79,56 %)

PAK 1:25

48×48 $30 \text{ m} \times 0,85 = 25,50$
 $12 \times 1250 \times 2500$ 2 kpl = 150,00
 $9 \times 1200 \times 2400$ 3 kpl = 150,00
 Ruuvit ja saranoat 50,00
375,50 €

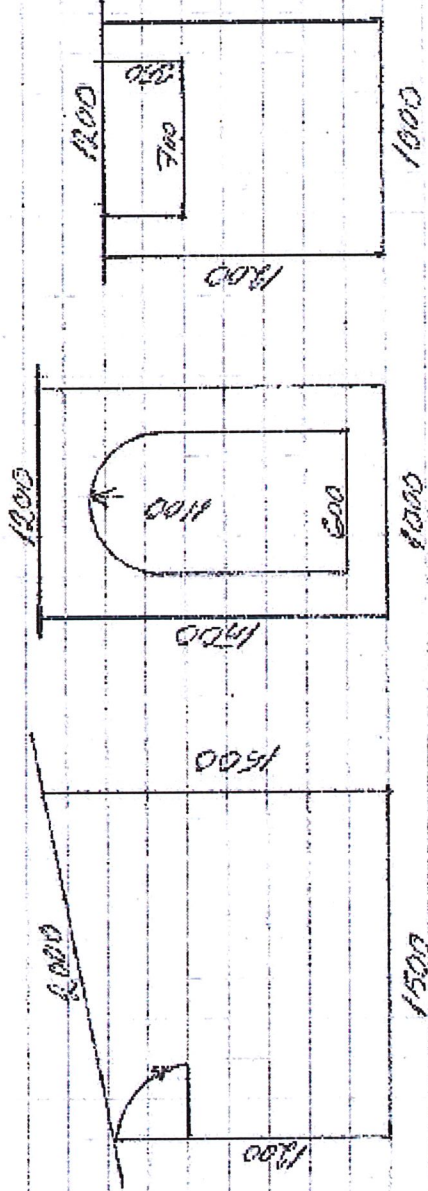
Työ ~ 200 €

n. 600 € / kpl

Kuva 2 Maattavan kytäskopin piirustukset, tekijä Juhani Erholm

Pik 1-205

$$= 495 \text{ €}$$

$$= 150 \text{ €}$$

$$= \frac{16 \text{ €}}{2 \text{ m}^2}$$

KaHo maastikavaari 3 x 1200 x 2400 = 495 €

Seinä ja lattia 24m 3 x 1500 x 3000 = 150 €

48 x 48 20 m

Saunat + raavit ~ 250 €

Työ 20

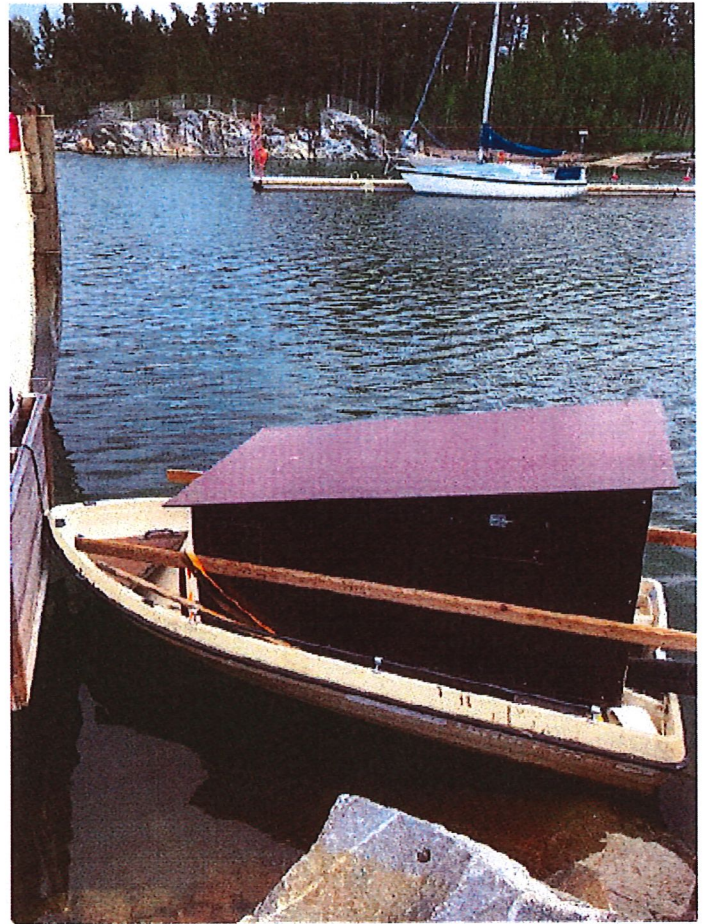
Kuva 3

Istuttavan käyttäskopin piirustukset, tekijä Juhani Erholm

Kuva 4

Hyljekoppien suunnittelutyöryhmä tarkastelee maattavaa koppia. Kuvassa vasemmalta Voitto Takkunen, Juhani Erholm ja Jarkko Kleemola. Kuva Petri Rannikko

Kuva 5

Maattavan käyttäyskopin kuljetus lähdössä. Kuva Petri Rannikko

Kuva 6

Hylkeen kytäys meneillään, kuva Petri Rannikko